

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

31 ianuarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Ghenadie Nicolaev, Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de inculpatul Vatamanița Nicolai și avocatul acestuia Barbaroș Mihail, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 mai 2016, în cauza penală în privința lui

Vatamanița Nicolai XXXXXX

născut la XX XXXXXX XXXX, originar din r-nul XXXXX, s. XXXXXXXX, domiciliat până la reținere în or. XXXXXXXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 24 decembrie 2015 - până la 15 ianuarie 2016; (instanța de fond);*
- 2. de la 05 februarie 2016 - până la 25 mai 2016; (instanța de apel);*
- 3. de la 11 august 2016 - până la 31 ianuarie 2017; (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Glodeni din 15 ianuarie 2016, examinată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, Vatamanița Nicolai a fost condamnat în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 6 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere și de a exercita activități financiare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

S-a dispus încasarea din contul inculpatului în beneficiul lui Minciuc Elena prejudiciul material în sumă de 18359,10 Euro, echivalentul în lei la data executării hotărârii.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat, că Vatamanița Nicolai, în perioada martie 2013 - septembrie 2015, prin înșelăciune și abuz de încredere, folosindu-se de naivitatea și credibilitatea victimei, folosind șantajul emoțional, denaturând informația despre sine, mințind-o și dezinformând-o privitor la unele situații născocite din viața sa, prezentându-le victimei drept

adevărate, precum ca ar avea unele probleme cu organele de drept și că are nevoie de bani pentru a-și rezolva problemele, la fel alte pretexte inventate, a estorcat și a primit în mai multe tranșe prin intermediul serviciilor bancare și transferuri bănești de la Minciuc Elena bani în suma de 18.359,10 Euro. Bani primiti de la partea vătămată inculpatul i-a însușit și i-a folosit în scopuri personale procurând bunuri imobile și mobile, cauzând un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Barbaroș M. în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță cu condamnarea lui Vatamanița N. în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

În argumentarea soluției solicitate s-au invocat următoarele argumente:

-din suma incriminată inculpatului ca fiind estorcată urma a fi exclusă suma de 282 880 lei, dat fiind faptul că aceasta constituie prețul automobilului și casei procurate de Vatamanița N., și aceste bunuri urmau a fi înregistrate pe numele lui Minciuc E. la întoarcerea acesteia în țară;

- cauza urma a fi examinată în procedură generală, deoarece din materialele cauzei rezultă că suma prejudiciului real cauzat părții vătămate este mai mic decât cea indicată în rechizitoriu;

-toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate urmau a fi interpretate în favoarea inculpatului, astfel acțiunile lui Vatamanița N. necesitau a fi reîncadrate în baza art. 190 alin. (4) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 mai 2016, apelul declarat a fost respins ca nefondat.

5. În argumentarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că probele cercetate, examinate în ansamblu, prezintă o situație clară și fără dubii a circumstanțelor de fapt, acestea fiind raportate just la prevederile legale.

În consecință Colegiul penal a conchis că instanța de fond just a ajuns la concluzia despre vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Astfel, instanța de apel a concluzionat, că inculpatul a acționat cu intenție directă de a înșela partea vătămată și de a însuși mijloacele bănești în sumă de 18359,10 Euro, fapt ce confirmă corectitudinea încadrării acțiunilor inculpatului

în baza art. 190 alin. (5) Cod penal și nici de cum un alt aliniat al acestui articol după cum solicită apărarea.

Soluționând chestiunea privind pedeapsa numită lui Vatamanița N. Colegiul a conchis că concluzia instanței de fond la acest capitol este justă și întemeiată, iar corectarea inculpatului este posibilă doar prin condamnarea acestuia la pedeapsa închisorii, la stabilirea căreia s-a ținut cont de prevederile art. 7, 71, 75, 76, 78 Cod penal și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, iar pedeapsa stabilită este echitabilă și legală, care îl va determina pe inculpat să conștientizeze fapta comisă, să se resocializeze și să se corecteze.

6. Împotriva hotărârilor judecătorești au declarat recursuri ordinare inculpatul și avocatul acestuia Barbaroș M. care, au solicitat, casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată, argumentând următoarele:

- sentința a fost contestată cu apel în partea aplicării greșite a prevederilor art. 364¹ CPP, astfel că instanța de apel era obligată să verifice în principiu îndeplinirea cerințelor dispozițiilor art. 364¹ alin. (1) (4) Cod de procedură penală;

- instanța de fond eronat a examinat cauza în procedură simplificată, or aceasta urma a fi judecată în procedură generală, deoarece în speță s-a constatat că prejudiciul real cauzat părții vătămate este mai mic decât cel indicat în rechizitoriu;

- din materialele cauzei rezultă că automobilul de model Land Rover cu n/î GL AL 746 și bunul imobil cu nr. cadastral 4821205.241 au fost procurate la indicația părții vătămate și urmau a fi înregistrate pe numele lui Minciuc E. la întoarcerea acesteia în țară;

- instanța de fond contrar prevederilor art. 364¹ alin. (4) Cod de procedură penală a admis cererea inculpatului privind judecarea cauzei în procedură simplificată, or simpla manifestare de voință a inculpatului de a recurge la procedura de instituită de art. 364¹ CPP nu conduc automat la aplicarea acestei proceduri;

- instanțele de fond nu au verificat obiectiv, complet și sub toate aspectele circumstanțele cauzei și au dat o apreciere eronată probelor, iar în final incorect au ajuns la concluzia despre vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, or reieșind din prejudiciul real cauzat părții vătămate rezultă că acțiunile lui Vatamanița N. urmau a fi reîncadrate în baza art. 190 alin. (4) Cod penal.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1^a) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursurilor ordinare declarate, menționând că recurenții își exprimă dezacordul cu aprecierea probelor, însă motivele de reapreciere a materialului probator nu se conțin în temeiurile de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) CPP. Totodată, cauza a fost examinată în procedură simplificată, iar părțile pot exercita calea de atac apelul, de regulă, sub aspectul individualizării pedepsei.

Astfel, criticele formulate de autor nu sunt motivate sub aspectul casării hotărârii contestate, ca fiind ilegală, or reaprecierea probelor, soluție propusă de recurent, nu se încadrează în temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) CPP, prin urmare recursurile urmează a fi declarate inadmisibile ca fiind vădit neîntemeiate.

8. Judecând recursurile ordinare declarate și verificând argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei Colegiul lărgit consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind în drept să reaprecieze probele din dosar.

Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, *dacă infracțiunea a fost corect calificată*, dacă

pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, *dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate* și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Raportând prevederile legale sus menționate la speța suspusă judecării Colegiul lărgit conchide că, instanța de apel la examinarea prezentei cauze penale nu a respectat cerințele art. 414 Cod de procedură penală, situație ce impune Colegiul de a dispune rejudecarea cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile judiciare admise de către instanțele de fond nu pot fi corectate de instanța de recurs.

Revenind la speța supusă judecării Colegiul relevă, că Vatamanița N. de către organul de urmărire penală a fost învinuit în dobândirea ilicită prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor lui Minciuc Elena cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, fapta fiind încadrată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Prezenta cauză a fost examinată în cadrul primei instanțe în procedură simplificată reglementată de prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală.

Aici Colegiul reține, că din prevederile art.364¹ Cod de procedură penală rezultă că, procedura simplificată este aplicabilă doar dacă din probele administrate în cursul urmăririi penale reiese că faptele inculpatului sunt stabilite și sunt suficiente date cu privire la persoana acestuia pentru a permite stabilirea unei pedepse.

Prin urmare, aplicarea procedurii simplificate este posibilă numai atunci când din probele administrate în cursul urmăririi penale rezultă că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

Totodată, până la adoptarea soluției privind admiterea sau respingerea cererii inculpatului, prin care se solicită judecarea cauzei în procedura simplificată prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, judecătorul este obligat să verifice dacă fapta imputată inculpatului just a fost încadrată în conformitate cu dispozițiile prevăzute în Codul penal.

Insuficiența probatoriului în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală nu poate fi complinită sau acoperită prin declarația inculpatului de recunoaștere a faptelor. Când această condiție nu este îndeplinită, instanța trebuie să respingă cererea de judecare a cauzei în procedura simplificată. În situația în care insuficiența probatoriului se constată abia cu prilejul deliberării, cauza urmează să fie repusă pe rol și judecată în procedura

generală.

Această situație cuprinde și cazul când se constată că fapta inculpatului nu a fost încadrată corect.

Prin urmare, simpla manifestare de voință a inculpatului de a recurge la procedura instituită de dispoziția art. 364¹ din Codul de procedură penală și declarația formală de recunoaștere a faptei nu conduc automat la aplicarea acestei proceduri și a unei pedepse prevăzute la art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, instanța de judecată fiind cea care, verificând condițiile impuse de dispozițiile art. 364¹ Cod de procedură penală, dispune de a aplica această procedură sau de a respinge solicitarea inculpatului de a judeca cauza în procedură simplificată.

Acestea fiind menționate, Colegiul penal conchide că, la examinarea prezentei cauze penale instanța de fond pripit a admis cererea inculpatului privind examinarea cauzei în procedura simplificată fără a verifica dacă fapta imputată inculpatului just a fost încadrată în conformitate cu dispozițiile prevăzute în Codul penal, or din probele prezentate de acuzare nu rezultă indubitabil că întreaga sumă transferată prin intermediul instituțiilor bancare de către partea vătămată și anume 18 359,10 Euro (incriminată prin rechizitoriu), Vatamanița N. a însușit-o, folosind-o în scopuri personale.

Astfel, reieșind din faptul că inculpatul și partea vătămată s-au aflat în relații de concubinaj și au conlocuit împreună o perioadă îndelungată de timp au avut o gospodărie comună, instanța urma să verifice care este cuantumul sumei însușite prin înșelăciune de la partea vătămată, or atât din declarațiile părții vătămate cât și a inculpatului date în cadrul urmăririi penale rezultă, că unele sume bănești transferate de Mnciuc E. au fost folosite pentru procurarea unor bunuri la indicația și/sau cu acordul pătimatei și anume: automobilul de model VAZ-2103; automobilul de model NISSAN, automobilul de model MITSUBISHI, precum și au fost efectuate careva lucrări de reparație a casei în care aceștia locuiau (f.d.10-16,102-105, vol. I).

Tot aici, se reține că apărarea a contestat cu apel sentința criticând-o sub aspectul încadrării juridice greșite a faptei și nerespectării de către instanța de fond a prevederilor art. 364¹ alin. (4) Cod de procedură penală.

Analizând textul deciziei contestate Colegiul menționează, că instanța de apel a comis aceeași eroare ca și prima instanță, a omis respectarea prevederilor imperative ale legii privind judecarea cauzelor penale în baza probelor

administrate în faza de urmărire penală în procedura simplificată prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală.

În acest context, instanța de recurs relevă că la examinarea prezentului dosar Curtea de Apel Bălți nu a luat în considerație că, instanța de fond a examinat cauza în procedură simplificată, iar în situația aplicării de către prima instanță a dispozițiilor art. 364¹ Cod de procedură penală, instanța de apel *este obligată* să verifice în principiu îndeplinirea cerințelor, dispozițiilor art. 364¹ alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, iar în cazul în care se constată că opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii simplificate a fost viciată din motivul că în cadrul urmăririi penale au fost încălcate grav normele imperative din Codul de procedură penală, care în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea atacată, urma, conducându-se de prevederile art.409 alin.(2) Cod de procedură penală, să caseze sentința și să judece cauza după regulile generale prevăzute pentru prima instanță.

În speță, însă, Curtea de Apel, fără a ține cont de prevederile art.409 alin. (2), 414 alin. (5), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și art. 113 Cod penal, pripit și fără o argumentare convenită a conchis că *"s-a stabilit cert infracțiunea de escrocherie cu suma de 18359,10 Euro (...) ce confirmă calificarea la alin. (5) a art. 190 Cod penal și nicidecum un alt aliniat al acestui articol..."*

În această ordine de idei, Colegiul penal menționează, că procedând în asemenea mod, instanța de apel a ignorat prevederile art. 409 alin. (2), 414, 417 Cod de procedură penală, a adoptat o hotărâre nemotivată și neîntemeiată, motiv pentru care decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, deoarece erorile juridice nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

Rezumând cele menționate mai sus, Colegiul constată că în speță este prezent temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să cerceteze

amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să analizeze la modul convenit probele aduse în susținerea învinuirii înaintate prin rechizitoriu și ținând cont de motivele expuse în pct. 8 al prezentei decizii să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de inculpatul Vatamanița Nicolai și avocatul acestuia Barbaroș Mihail, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 mai 2016, în cauza penală în privința lui *Vatamanița Nicolai XXXXXX* și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, pronunțată integral la 02 martie 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Ghenadie Nicolaev

Petru Moraru